

Nr 3.

Ankom till riksdagens kansli den 22 februari 1921 kl. 3 e. m.

Andra kammarens femte tillfälliga utskotts utlåtande nr 3, i anledning av väckt motion om skrivelse till Kungl. Maj:t i fråga om viss ändring i kungörelsen den 19 maj 1916 med vissa bestämmelser rörande elektriska starkströmsledningars anordnande i förhållande till trafikleder och svagströmsledningar m. m.

Motionen.

Uti en inom kammaren av herr *Jonsson* i Mörkhult avgiven motion, nr 141, har motionären yrkat, att riksdagen måtte besluta i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla om sådan ändring uti kungl. kungörelsen den 19 maj 1916, att elektriska ledningar må få fritt och utan ersättning framdragas över mark, som tillhör ecklesiastika boställen.

Beträffande motiveringen till det gjorda yrkandet får utskottet hänvisas till motionen.

1916 års kungörelse.

De bestämmelser, motionären avser, återfinnas i § 8 i kungl. kungörelsen den 19 maj 1916 med vissa bestämmelser rörande elektriska starkströmsledningars anordnande i förhållande till trafikleder och svagströmsledningar m. m. Där stadgas bland annat att, då Kungl. Maj:t meddelat tillstånd till elektrisk starkströmslednings framdragande inom område för kronoegendom, skall vad av kronoegendomens mark för ändamålet erfordras under koncessionstiden upplåtas mot ersättning, vilken skall utgå enligt samma grunder, som gälla för expropriation. Ersättningen skall på anmälan av ledningens innehavare fastställas av domänstyrelsen, beträffande under dess förvaltning stående kronoegendom, av Kungl. Maj:ts befallnings-

havande och domkapitlet, beträffande ecklesiastika boställen, samt beträffande annan kronoegendom av den myndighet, som förvaltar egendomen. I händelse av missnöje med den bestämda ersättningen kan ledningens innehavare på egen bekostnad begära prövning av särskild nämnd. Innan ledningen framdrages, skall ledningens ägare överenskomma med jägmästare, domänintendent, boställshavare, arrendator eller annan vederbörande om platserna för stolparna och stöden för ledningen, så att minsta möjliga skada åstadkommes.

Motionen synes avse att i två särskilda hänseenden underlätta framdragandet av enskilda elektriska ledningar över kronoegendom. Sålunda gör motionären gällande att med hänsyn till sådana ledningars allmännyttiga beskaffenhet någon ersättning icke borde utgå till kronan. Vidare har motionären berört de svårigheter och den tidsutdräkt, som enligt motionen äro förbundna med vinnandet av tillstånd för ledningarnes framdragande över kronojord.

Utskottet.

Beträffande ersättningsfrågan har utskottet icke kunnat följa motionären. Utskottet kan så mycket mindre förorda, att enskilda skulle äga att fritt framdraga ledningar å kronomark, som, enligt vad utskottet inhämtat, statens egna verk, vattenfallsstyrelsen och andra, få gälda sådan ersättning till domänstyrelsen och andra myndigheter, som förvalta kronoegendomar. Vidare måste naturligen boställshavare och arrendatorer vara behållna vid sin rätt till ersättning. Visserligen synes det ej vara oförenligt med rättvisa och billighet att, då elektrifiering av ecklesiastika boställen i samband med enskilda egendomar företages, de förra borde avstå mark utan ersättning för ledningarnas framdragande, då de senare göra det, men detta borde i så fall gälla alla kronan tillhöriga domäner och icke blott det slags boställen, vilka motionärens framställning avser.

Ansökan om framdragandet av elektriska ledningar på kronojord skall göras i enlighet med de särskilda föreskrifter, som finnas angivna i kungl. kungörelsen den 15 maj 1908 angående avstående eller upplåtelse av kronojord för framdragande av vissa elektriska ledningar. Enligt denna skall vid ansökningen fogas vissa handlingar, bland annat karta över ledningens sträckning. Ansökning i ämnet blir vanligen föremål för prövning i samband med ansökning om starkströmlednings framdragande och plägar i Kungl. Maj:ts resolution på sistberörda ansökan angivas, över vilka kronoegendomar ledningen får dragas. Ansökningar av förevarande slag bruka remitteras till vederbörande länsstyrelse, som har att höra kommuner och enskilda personer samt själv avgiva yttrande, varjämte beträffande ecklesiastika boställen infordras yttrande från vederbörande domkapitel. Kungl. kommerskollegium har att granska de tekniska anordningarna. Givetvis

kräver denna procedur avsevärd tid, och tidvis ha ansökningar anhopats i så stor omfattning, att de icke överallt kunnat bli föremål för omedelbar behandling.

Det missnöje, som kommit till uttryck i motionen och som enligt vad utskottet inhämtat förefinnes på många håll över de formaliteter och den tidsutdräkt, som äro förbundna med vinnandet av tillstånd av ifrågasvarande slag, torde härleda sig från ovan antydda förhållanden. I en del fall kunna visserligen svårigheterna bero på att ansökningshandlingarna varit ofullständiga, men i många fall torde missnöjet hava haft fullt fog för sig. Utskottet har tänkt sig, att svårigheterna skulle kunna avhjälpas genom att någon myndighet, t. ex. Kungl Maj:ts befallningshavande, i vederbörande län skulle kunna tillerkännas befogenhet att för särskilda fall lämna ett provisoriskt tillstånd i avvaktan på den slutliga ansökningens prövning. Ett sådant förfarande läser också, enligt vad utskottet inhämtat, redan i viss omfattning praktiseras av kungl. domänstyrelsen. Då motionen emellertid avser uteslutande ecklesiastika boställen och utskottet icke ansett sig böra föreslå ett särskilt förfaringssätt beträffande dessa, har utskottet ansett sig förhindrat framkomma med förslag i antydd riktning. Utskottet tillåter sig emellertid uttala den förhoppningen, att saken antingen genom Kungl. Maj:ts eget initiativ eller på grund av förnyad framställning i riksdagen må bringas till lösning.

I anslutning till det anförda får utskottet hemställa,

att ifrågasvarande motion icke måtte till någon andra kammarens åtgärd föranleda.

Stockholm den 22 februari 1921.

På utskottets vägnar:

ERIK LAURÉN.

Närvarande: se utlåtandet nr 2.

Reservation

har anmälts av herr *Jonsson* i Mörkhult, vilken anført: I min motion har jag i främsta rummet avsett, att rätt till fri ledning borde beredas i de fall, då ecklesiastika boställen själva genom innehavare eller arrendatorer äro delägare i distributionsförening, som framdrager ledningen. Jag har också ansett, att utskottet åtminstone i detta avseende bort yrka bifall till min motion. Med hänvisning till de skäl, som anförts i motionen och vilka i vissa delar understötts av utskottet, får jag yrka,

att andra kammaren måtte för sin del besluta, att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla om sådan ändring i kungörelsen den 19 maj 1916 att elektrisk ledning får fritt och utan ersättning framdragas över ecklesiastiskt boställe i de fall, då boställets innehavare eller arrendator är delägare i ledningsföretaget.